

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра вікової та педагогічної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ ВК 17 Психологія управління _____
(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____ 053 Психологія _____
(шифр і назва спеціальності)

овітньо-професійна програма _____ Психологія _____
(назва спеціалізації)

освітній ступінь _____ бакалавр _____
(бакалавр/магістр)

інститут, факультет, _____ Психолого-природничий _____
(назва інституту, факультету,)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни *ВК17 «Психологія управління»* для здобувачів освітнього ступеня *бакалавр* галузі знань *05 Соціальні та поведінкові науки* спеціальності *053 Психологія* за освітньо-професійною програмою *Психологія*.

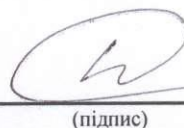
Мова навчання: українська

Розробник: **Березюк Т.П., старший викладач**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри вікової та педагогічної психології *

Протокол від « 27 » серпня 2019 року № 7

Завідувач кафедри
вікової та педагогічної психології

(підпис)

(проф. Павелків Р.В.)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету за спеціальністю 053 Психологія

Протокол від “ 17 ” вересня 2019 року № 6

Голова навчально-методичної комісії

(підпис)

(Сяська І.О.)
(прізвище та ініціали)

© Березюк Т.П., 2019

© РДГУ, 2019

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)	Вибірковий компонент	
Модулів – 1	Напрямок підготовки: <u>053 Психологія</u> Освітньо-професійна програма: <u>«Психологія»</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <u>реферат</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		4-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,0 самостійної роботи студента – 3,0	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		18 год.	
		Практичні, семінарські	
		12 год.	
		Лабораторні	
		6 год.	
		Самостійна робота	
		54 год.	
Вид контролю:			
	залік		
Передумови для вивчення дисципліни (перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше)			

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологія управління» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

- знання, розуміння предметної області навчальної дисципліни та оволодіння психологічними особливостями процесу управління;
- здатність визначення чіткої мети та завдань навчальної дисципліни в процесі вивчення психологічних принципів управлінських відносин та психологічні закономірностей управлінського процесу та соціально-психологічних механізмів управлінського впливу;
- засвоєння психологічних закономірностей соціальної взаємодії в організації;

- здатність вчитися і оволодівати сучасними підходами, що використовуються у системі знань психології управління;
- здатність приймати обґрунтовані рішення у процесі управлінських відносин;
- здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях;
- вміння працювати в команді, вдосконалюючи навички міжособистісної взаємодії на основі використання психологічних механізмів, закономірностей, прийомів;
- здатність самостійно збирати, критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел;
- вміння застосовувати методи психологічного дослідження в роботі з персоналом;
- пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі управлінської діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання;
- вміння виокремлювати основні поняття психології управління як спеціальної галузі психологічної науки;
- здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, застосовуючи методи вивчення соціально-психологічних досліджень в управлінні соціально-економічними інституціями.

Завдання курсу:

- засвоєння змісту та завдань теоретичних підходів, експериментально-прикладних досліджень в галузі психології управління;
- розуміння змісту основних психологічних закономірностей управлінської діяльності, лідерства та керівництва;
- оволодіння методами психодіагностики в роботі з персоналом організації;
- засвоєння навичок психологічного аналізу роботи та робочого середовища;
- діагностика поведінки працівників в організації;
- аналіз організаційної структури організації та її психологічного змісту;
- вивчення основних методів саморегуляції в роботі керівників;
- оволодіння технологією формування організаційної культури;
- опанування навичками постановки і вирішення дослідницьких завдань в галузі психології управління.

2. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни «Психологія управління» передбачає формування та розвиток у студентів програмних результатів навчання відповідно до розробленої освітньо-професійної програми «Психологія»:

Загальні компетентності (ЗК):

1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
5. Здатність бути критичним і самокритичним.
6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
8. Навички міжособистісної взаємодії.
9. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.
7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
8. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Психологічна структура управлінської діяльності

Тема 1. Теоретичні основи психології управління

Предмет, об'єкт і завдання психології управління. Джерела виникнення психології управління. Науково-методологічні підходи у галузі управління. Структура, функції та основні категорії психології управління. Організаційна психологія як сполучна ланка між фундаментальним знанням і фактичною управлінською діяльністю. Методологія і методи психології управління. Місце психології управління серед інших психологічних дисциплін.

Тема 2. Наукова проблематика особистості в організації

Соціальна позиція та роль особистості в організації. П концепція «діючої особистості». Роль соціальної позиції працівника як сукупність професійно-кваліфікаційних компетентностей. Поняття «позиція особистості» (А. Адлер, Ф. Якубчак, І. Кон, В. Мясіщев, Л. Божович та ін.). Соціальне значення особистості в організації. Функціональна роль особистості в колективі.

Самооцінка та рівень домагань особистості в управлінських відносинах. Зміст соціальних норм поведінки особистості як об'єкта управління.

Тема 3. Психологія управлінської діяльності: лідерство і керівництво в організації

Психологічні особливості управлінської діяльності. Об'єкт та суб'єкт управління. Соціально-психологічні феномени в системі управлінських відносин. Управління, влада та вплив. Види влади. Джерела влади. Ефективність управління. Основні функції управлінської діяльності. Лідерство і керівництво в організації. Керівник як суб'єкт управління. Типологія стилів керівництва. Індивідуальні стилі керівництва. Типи керівників у практиці вітчизняних ділових стосунків. Якості і риси керівника, що досягає успіху. Причини неуспішного керівництва

Тема 4. Науково-психологічні підходи в дослідженні системи управління

Теорія «рис лідерства» в управлінні. Теорія функцій лідера. Концепція лідерства. Ситуаційна теорія лідерства Ф. Фідлера. Головні положення «ситуаційної теорії» П. Херсі. Кількісна оцінка стилю керівництва К. Вернера.

Тема 5. Психологічні аспекти групової динаміки як основи формування колективу організації

Згуртованість колективу: сутність, стадії. Психологічна сумісність працівників в системі управління. Соціально-психологічні особливості колективу як об'єкту управління. Фактори впливу на ефективність управління груповим колективом. Групова компетентність.

Змістовний модуль 2. Організаційно-психологічні процеси в управлінні

Тема 6. Організація в системі управління як соціотехнічної системи

Поняття організації. Розвиток організацій та їх загальні характеристики. Організаційне оточення. Формування організації. Структура організації. Функціонування організації: диференціація та інтеграція. Ключові елементи організації (Г. Мінцберг). Психологічна характеристика групи як структурного елементу організації. Міжгрупові проблеми в організаціях. Прояви внутрішньогрупового фаворитизму і аутгрупової дискримінації в організації.

Тема 7. Загальна характеристика роботи та робочого середовища

Персональний розвиток в організації. Поведінка людини в організації. Посадова модель поведінки. Проблеми та способи встановлення взаємодії людини та організації. Професійний стрес: види та причини його виникнення і протікання. Методика подолання та уникнення стресу. Задоволеність роботою і організаційна поведінка.

Тема 8. Психологічні основи мотивації та задоволеність працею

Теоретичні аспекти питання мотивації. Психологічна структура мотивації. Теорії мотивації. Змістовні (диспозиційні) теорії. Процесуальні (когнітивні) теорії мотивації. Модель процесу мотивації. Мотиваційна структура у сфері менеджменту та управління. Групи мотивів в управлінській діяльності (О. І. Лупенко). Поняття «мотиваційного клімату» в управлінні.

Задоволеність роботою і поведінка в організації. Ставлення до праці. Системи стимулювання працівників. Ефективність праці і трудова мотивація.

Тема 9. Психологія організаційної культури

Визначення організаційної культури, її функції, ознаки і типи. Поняття «організаційний клімат». Організаційна (корпоративна) культура. Елементи та рівні організаційної культури. Ключові характеристики організаційної культури (С. Робіне). Суб'єктивні та об'єктивні елементи організаційної культури. Культурологічне лідерство. Теоретичні підходи та методи оцінки корпоративної культури. Етнографічний підхід.

Поняття організаційної культури. Зміст організаційної культури (сукупність базових цінностей, вірувань, символів, зразків поведінки). Структура організаційної культури. Типи організаційної культури (Deal T. E., Kennedy A. A., 1982) (Л. Костянтин). Елементи організаційної культури. Девізи, салогани, символи. Міфи, легенди, герої. Ритуали, традиції, PR-заходи. Зовнішній та внутрішній рівні організаційної культури. Корпоративні цінності та норми. Розвиток неформального спілкування в організації.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		Лк	Пр	Лаб	Сам		Лк	Пр	Лаб	Сам
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Психологічна структура управлінської діяльності										
Тема 1. Теоретичні основи психології управління	8	2	2		4					
Тема 2. Особистість в організації	9	2	1		6					
Тема 3. Психологія управлінської діяльності: лідерство і керівництво в організації	14	2	2	2	8					
Тема 4. Науково-психологічні підходи в дослідженні системи управління	9	2	1		6					
Тема 5. Психологічні аспекти групової динаміки як основи формування колективу організації	12	2	2	2	6					
Разом за змістовим модулем	52	10	8	4	30					
Змістовий модуль 2. Організаційно-психологічні процеси в управлінні										
Тема 6. Організація в системі управління як соціотехнічної системи	9	2	1		6					
Тема 7. Загальна характеристика роботи та робочого середовища	9	2	1		6					
Тема 8. Психологічні основи мотивації та задоволеність працею	11	2	1	2	6					
Тема 9. Психологія організаційної культури	9	2	1		6					
Разом за змістовим модулем	38	8	4		24					
ІНДЗ										
Усього годин	90	18	12	6	54					

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія і сучасний стан розвитку психології управління	2
2	Психологія особистості в управлінні	2
3	Психологія організації в управлінні	2
4	Психологія управлінської діяльності	2
5	Соціально-психологічні особливості управління	2
6	Психологія управління людськими ресурсами	2
	Разом	12

8. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи соціоінтеграції (Соціонічна методологія)	2
2	Людиноетичні аспекти управління	2
3	Психологія ділових переговорів	2
	Разом	6

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи психології управління	4
2	Особистість в організації	6
3	Психологія управлінської діяльності: лідерство і керівництво в організації	8
4	Науково-психологічні підходи в дослідженні системи управління	6
5	Психологічні аспекти групової динаміки як основи формування колективу організації	6
6	Організація в системі управління як соціотехнічної системи	6
7	Загальна характеристика роботи та робочого середовища	6
8	Психологічні основи мотивації та задоволеність працею	6
9	Психологія організаційної культури	6
	Разом	54

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти виступає формою організації навчального процесу, яка передбачає створення умов для як найповнішої реалізації творчих можливостей останніх через індивідуально-спрямований розвиток їх здібностей, науково-дослідну роботу і творчу діяльність.

Індивідуальне науково-дослідне завдання виконується у вигляді реферату з даної дисципліни.

При написанні реферату слід пам'ятати, що дане дослідження являє собою виклад у вигляді спеціально підготовленого рукопису в твердому переплетенні наукового матеріалу за конкретним змістом заявленої тематики і є результатом самостійного вивчення здобувачем вищої освіти науково-методичних робіт.

Зміст роботи виконується згідно основних вимог до структури й оформлення реферату з дисципліни «Психологія управління». Робота складається з титульного аркушу, змісту, вступу, основної частини, висновків, списку використаної літератури та додатків (за необхідності).

Здобувач вищої освіти у рефераті стисло, логічно й аргументовано викладає зміст і результати досліджень. У висновках узагальнюються відповіді на кожне завдання роботи, зазначене у вступі. Наводиться практичне значення отриманих результатів.

Обсяг основного тексту реферату складає 15-30 сторінок.

Під час захисту реферату на критерії оцінювання впливають наступні фактори:

- чітко побудований зміст роботи;
- висвітлення та обґрунтування актуальності теми;
- грамотно сформульована мета роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставлених цілей;
- визначення об'єкту, предмету та методів дослідження;
- формування й узагальнення висновків;
- надання відповідей на додаткові запитання.

Перелік тем рефератів:

1. Наукові підходи до розуміння позиції особистості.
2. Психолог в організації: напрями діяльності і форми роботи.
3. Уявлення про організацію. Метафори організації.
4. Проблеми взаємодії людини і організації.
5. Організаційна поведінка: проблеми опису і вивчення.
6. Співвідношення формальної і неформальної структур в організації.
7. Причини міжгрупових конфліктів в організації.
8. Сутність і зміст Хоторнського експерименту (за Е. Мейо).
9. Сутність експериментального дослідження М. Гомелаурі з проблеми «професійної деформації».
10. Шляхи і способи підвищення трудової мотивації в сучасній організації.
11. Спільні та відмінні риси теорій мотивації А. Маслоу та Т. Томашевського.
12. Концепції мотивації трудової діяльності за В. Врумом та Е. Дісі.
13. Теорії мотивації Д. Мак Трегора (теорія «Х» і теорія «Y»).
14. Специфіка «мотиваційно-гігієнічної» теорії Ф. Герцберга.
15. Канали і мережі організаційних комунікацій.
16. Регулювання інформаційних потоків в організації. Системи зворотного зв'язку в управлінському процесі.

17. Проблеми влади і керівництва в організаціях.
18. Стиль керівництва. Сучасні і традиційні підходи до його вивчення.
19. Кар'єра керівника. Типології кар'єр керівника.
20. Класифікація функцій керівника за А. Файодем.
21. Загальні та спеціальні функції керівника за В. Рубахіним і А. Філіпповим.
22. Психологічний клімат в організації, його співвідношення з організаційною культурою.
23. Особливості психічних станів: «фрустрації», «афекту», «стресу».
24. Соціально-психологічне значення місії і цілей організації для працівників.
25. Взаємозв'язок організаційної культури і ефективності організації.
26. Людський чинник спротиву інноваціям в організації.
27. Соціально-психологічне значення системи зворотного зв'язку в управлінській комунікації.
28. Проблеми психологічної оцінки ефективності керівництва в організації.
29. Використання соціально-психологічних методів в організаційній діагностиці.
30. Соціально-психологічні проблеми формування команди в організації.
31. Психологічні механізми формування мотивації до діяльності.
32. Психодіагностика групової згуртованості.
33. Формування цілей в колективах.
34. Форми подолання конфліктних взаємодій в трудовому середовищі.
35. Критерії оцінки ефективної взаємодії в трудовому середовищі.

11. Методи навчання

- МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
- МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
- МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);
- МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

12. Методи оцінювання

- МО1 – екзамени;
- МО2 – усне або письмове опитування;
- МО3 – колоквиум;
- МО4 – тестування;
- МО5 – командні проекти;
- МО6 – реферати, есе;

- МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;
- МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;
- МО10 – залік.

13. Засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування можуть бути:

- екзамени;
- комплексні екзамени;
- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах;
- інші види індивідуальних та групових занять.

14. Критерії оцінювання результатів навчання. Визначити за допомогою якісних критеріїв мінімальний пороговий рівень оцінки і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку. Зазначити використовувану числову (рейтингову) шкалу

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
33-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота									Сума	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				ІНДЗ	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	20	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Модульний контроль - 15					Модульний контроль - 20					

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

16. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій.
2. Методичні вказівки до написання реферату.
3. Практикум для проведення практичних та лабораторних занять.

17. Рекомендована література (основна, допоміжна)

Базова

1. Баклицький І. О. Психологія праці: підручник / І. О. Баклицький. — 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2008. — 655 с.
2. Геберт Д., Розенштилль Л. фон. Организационная психология. Человек и организация. — Харьков: Издательство «Гуманитарный Центр», 2006. — 624 с.
3. Джуэлл Л. Индустриально-организационная психология. Учебник для вузов — СПб.: Питер, 2001.
4. Занковский А. Н. Организационная психология: Учебное пособие для вузов по специальности «Организационная психология». — 2-е изд. — М.: Флинта: МПСИ, 2002. — 648 с.
5. Кулініч І. О. Психологія управління: навч. посіб. / І. О. Кулініч — К.: Знання, 2008. — 292 с.
6. Кабаченко Т.С. Психология управления: Учебное пособие. — М.: Педагогическое общество России, 2000. — 384 с.
7. Лозниця В. С. Психологія менеджменту — К., 2000.
8. Мучински П. Психология, профессия, карьера. — 7-е изд. — СПб.: Питер, 2004.
9. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління: Посібник. — К.: Академвидав, 2003. — 568 с.
10. Орбан-Лембрик Л. Б. Соціальна психологія: навчальний посібник / Л. Б. Орбан-Лембрик — К.: Академвидав, 2005. — 448 с.
11. Почебут Л. Г., Чикер В.А. Организационная социальная психология: Учебное пособие. СПб.: Речь, 2002. — 298 с.
12. Урбанович А. А. Психология управления: Учебное пособие.— Мн.: Харвест, 2003. — 640 с.

13. Ходаківський Є. І. Психологія управління. Підручник. 3-тє вид. перероб. та доп. / Є. І. Ходаківський, Ю. В. Богоявленська, Т. П. Грабар – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 664 с.
14. Чередниченко И. П., Тельных Н. В. Психология управления / Серия «Учебники для высшей школы». — Ростов-на-Дону: Феникс, 2004. — 608 с.
15. Шульц Д., Шульц С. Психология и работа. – 8-е изд. – СПб.: Питер, 2003.

Допоміжна

1. Барташев А. В., Алексеева И. Ю., Майорова Е. В. Диагностика профессионально важных качеств. – СПб.: Питер, 2007.
2. Власов П. К. Психология замысла организации – Харьков, 2003.
3. Казмиренко В. П. Социальная психология организаций. – К., 1993.
4. Кирхлер Э., Родлер К. Мотивация в организациях. Пер. с нем. – Х.: Изд. «Гуманитарный центр», 2003.
5. Кирхлер Э., Родлер К. Управление в организациях / Пер. с нем. – Х.: Изд-во Гуманитарный центр, 2003, -- 128 с.
6. Кирхлер Э., Хельц Э. Дизайн работ в организациях. Пер. с нем. - Х.: Изд. «Гуманитарный центр», 2003.
7. Кляйнман М. Ассесмент-центр. Пер. с нем. – Х.: Изд. «Гуманитарный центр», 2004.
8. Магура М. И., Курбатова М. Б. Оценка работы персонала. – М.: ООО «Журнал «Управление персоналом», 2005.
9. Макгрегор Д. Человеческий фактор и производство // Социологические исследования, 1995, № 1, – с. 146-151.
10. Мастенбрук У. Управление конфликтными ситуациями и развитие организации. — М., 1996. — 256 с.
11. Минцберг Г. Структура в кулаке: создание эффективной организации / Пер. с англ. – СПб: Питер, 2001.
12. Молл Е. Г. Планирование своей карьеры руководителем // Вопр. психологии. – 1998. – № 3. – С. 85-91.
13. Мюллер А. П., Кизер А. Организационная коммуникация. – Харьков, 2005. – 438 с.
14. Ньюстром Дж. В, Дэвис К. Организационное поведение. – СПб: Питер, 2001.
15. Огнев А. С., Гончаров Ю.Н. Рабочая книга организационного психолога: Учебное пособие. – Воронеж, 2000. – 299 с.
16. Организационная психология / Под ред. Г.В. Суходольского. – Харьков: Издательство «Гуманитарный Центр», 2004. – 256 с.
17. Организационная психология. Хрестоматия / Сост. и общ. ред. Л. В. Винокурова, И. И. Скрипюка – СПб.: Питер, 2000. – 512 с.
18. Очерки организационной психологии / Под общ. ред. А.С. Огнева. – Воронеж, 1998.
19. Практикум по психологии менеджмента: учеб. пособие / Под ред. Г. С. Никифорова, М. А. Дмитриевой, В. М. Снеткова. – СПб.: Речь, 2003.

20. Практическая психология для менеджеров. – М.: ИНФРА, 1996.
21. Пригожин А. И. Деловая культура: Сравнительный анализ // Социологические исследования, 1995, № 9. — С. 74-80.
22. Рабочая книга практического психолога: Пособие для специалистов, работающих с персоналом / Под ред. А. А. Бодалева, А. А. Деркача, Л. Г. Лаптева. – М., 2001. – 640 с.
23. Свенцицкий А. Л. Психология управления организациями. — СПб., 1999. — 176 с.
24. Свергун О., Пасс Ю., Дьякова Д., Новикова А. HR-практика. Управление персоналом: Как это есть на самом деле. – СПб.: Питер, 2005.
25. Снетков В. М. Психология коммуникации в организациях. – М.: Институт Общегуманитарных Исследований, 2002. – 192 с.
26. Спивак В. А. Организационное поведение и управление персоналом. – СПб. Питер, 2001.
27. Трофімов Ю. Л. Інженерна психологія: підручник. / Ю. Л. Трофімов. – К.: Либідь, 2002. - 264 с.
28. Фетискин Н. П., Козлов В. В., Мануйлов Г. М. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп. – М., Изд-во Института психотерапии, 2002.
29. Филонович С. Р. Лидерство и практические навыки менеджера. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 288 с.
30. Фраймут Й. Страх в работе менеджеров / Пер. С нем. – Х.: Изд-во Гуманитарный центр, 2005. – 416 с.
31. Ходкинсон Дж., Сперроу П. Компетентная организация: Психологический анализ процесса стратегического менеджмента. – Харьков: Гуманитарный Центр, 2007. – 392 с.
32. Шейнов В. П. Как управлять другими. Как управлять собой: Искусство менеджера. – Минск, 1997.
33. Шеклтон В. Психология лидерства в бизнесе. – СПб.: Питер, 2003. – 222 с.
34. Щекин Г. Организация и психология управления персоналом. – К.: МАУП, 2002.

18. Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (www.nbuv.gov.ua).
2. <http://www.psy.msu.ru>.
3. <http://psylib.kiev.ua/>.
4. www.psychology.net.ru.
5. <http://www.psychology-online.net>.
6. <http://psychology-naes-ua.institute>

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма _____

(назва навчальної дисципліни)

Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__ навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “____” _____ 20__ року № ____
Голова навчально-методичної комісії _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)